

Muonion kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalueen talousarvioesityksestä vuodelle 2027 ja lausuu seuraavaa:

Muonion kunta pitää tärkeänä sitä, että talousarvion toteutumista seurataan säännöllisesti ja jäsenkunnille raportoidaan riittävän yksityiskohtaisesti talousarvion toteutumisesta, kustannusten kehityksestä ja palvelujen käytöstä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että yhteisesti tuotettujen palvelujen kustannukset kohdentuvat sovittujen periaatteiden mukaisesti ja että aiheuttamisperiaatteen käyttö on mahdollisimman selkeää ja yhdenmukaista. Palkkatuen kustannusten aiheuttamisperiaatteen mukaisen menettelyn toimivuutta ja vaikutuksia kuntien kustannuksiin tulee seurata ja raportoida.

Työllistymistä edistävien palvelujen hankinnassa on tärkeää arvioida palvelujen tarvetta, vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta. Suunnittelun työkyvyn arviointipalvelun hankinnassa on tärkeää selkeyttää työllisyysalueen, hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden välinen työnjako sekä varmistaa ettei palveluilla tehdä päällekkäistä arviointi- tai selvitystyötä. Työkyvyn arviointipalvelun vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta tulee arvioida sen perusteella johtavatko arviot asiakkaiden tarkoituksenmukaisiin jatko polkuihin ja vähentävätkö ne pitkittynyttä työttömyyttä.

Talousarvioesityksessä henkilöstö menojen kasvua perustellaan muun muassa sillä, että virat ovat ensi vuonna täysimääräisesti täytettynä sekä tasopalkkausjärjestelmään siirtymisellä. On tärkeää, että henkilöstömäärän ja henkilöstömenojen kehitystä arvioidaan suhteessa palvelujen todelliseen tarpeeseen, asiakasmääriin ja saavutettaviin tuloksiin.

Palkkatuen asema työllistymisen välineenä on muuttunut ja se, että palkkatuettu työ ei pääsääntöisesti enää kerrytä työttömyysturvan työssäoloehtoa, korostaa tarvetta arvioida palkkatuen kokonaisvaikuttavuutta suhteessa muihin työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllisyysalueen kunnissa on valmisteltu tai otettu käyttöön kuntalisämalleja, joilla voidaan edistää työttömien henkilöiden palkkaamista ja tukea heidän siirtymistään työmarkkinoille. Mikäli palkkatuen käyttöä ollaan lisäämässä, tulisi arvioida missä määrin kuntien omilla kuntalisillä voidaan saavuttaa työllistymistä edistäviä vaikutuksia ja millä kustannuksilla. Työllisyysalueen ja kuntien käytössä olevien työllistämisen tukimuotojen tulee muodostaa tarkoituksenmukainen kokonaisuus, jossa eri tukimuotojen työnjako ja kustannusvaikuttavuus ovat selkeitä ja että niiden rooleja ja kokonaisvaikutuksia arvioidaan yhdessä.

Starttirahan käytön kehitystä tulee seurata, sillä yrittäjyyden kautta tapahtuva työllistyminen on yksi mahdollinen väylä työmarkkinoille. Mikäli starttirahan tarve ja päätösmäärät jatkavat laskuaan, määrärahan mitoittamisessa on perusteltua huomioida toteutunut kehitys. Samalla tulee varmistaa, että yrittäjyyttä harkitseville työnhakijoille on edelleen tarjolla riittävä neuvonta ja mahdollisuus saada tarkoituksen mukaista tukea yritystoimintaan.

Muonion kunta pitää talousarvioesitystä kokonaisuutena perusteltuna, mutta korostaa kuitenkin, että on tärkeää siirtyä yhä vahvemmin palvelujen määrän seurannasta niiden vaikuttavuuden ja kustannustehokkuden arviointiin. Jatkossa kunnille tulisi tuottaa vertailukelpoista tietoa asiakasmäärien ja palvelujen käytön kehityksestä sekä siitä, miten käytettävissä olevat resurssit kohdentuvat eri palveluihin ja millaisia tuloksia niillä saadaan. Asiakasmäärien seuranta on tärkeää myös palvelutarpeen ja henkilöstöresurssien oikean mitoituksen arvioimiseksi. Työllisyysalueen talouden kehitystä tulee seurata ennakoivasti erityisesti valtionosuuksien alenevan kehityksen vuoksi. Mahdollisiin talousarvio poikkeamiin tulee reagoida riittävän ajoissa ja tarvittaessa tarkastella palvelujen kohdentumista uudelleen.